

Verantwoordingsorgaan

Verslag Verantwoordingsorgaan over het jaar 2013

Inleiding

Tegen vrijwel ieders verwachting in sloot het jaar 2013 voor SPT af met een dekkingsgraad van 104,1, daarmee net genoeg om niet te hoeven korten. In april bereidde het bestuur ons nog voor op een mogelijk korting van rond de 4% die dan op 1 april 2014 zou worden doorgevoerd. De verwachting toen was dat de dekkingsgraad op 31 december zeker niet hoger dan 100 zou zijn. Dat pakte gelukkig heel anders uit.

Een geweldige opsteker voor iedereen en een groot compliment aan ons bestuur waard!

Verder stond het afgelopen jaar vrijwel geheel in het teken van de nieuwe Pensioenwet en het nieuwe financieel toetsingskader (FTK). De Pensioenwet is er sinds juli 2013 en zadelt de pensioenfondsen weer eens op met een groot aantal veranderingen. Zo moet er een nieuw bestuursmodel komen en krijgen de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan andere en ruimere bevoegdheden.

Dat betekent dat van alle bijna 400 pensioenfondsen statuten gewijzigd moeten worden en die gaat DNB dan ook weer allemaal controleren.

Het nieuwe FTK, waar vrijwel iedereen zijn opvattingen inmiddels over kenbaar gemaakt heeft, is er nog steeds niet, de invoeringsdatum lijkt nu 1-1-2015 maar de vraag is of dat haalbaar is. Duidelijk is al wel dat fondsen aanzienlijk hogere buffers zullen moeten aanhouden, waarmee de indexatie kansen voor met name SPT fors slinken.

Hogere buffers zijn nodig om de pensioenen ook voor de jongeren op niveau te houden. Alleen, SPT heeft geen jongeren in zijn bestand, onze jongeren zijn van middelbare leeftijd en juist zij hebben vrijwel allemaal, doordat SPT in 1996 een gesloten fonds werd, weinig pensioen opgebouwd. Daarmee is gelijk hun belang aangegeven en dat is dus vrij gering.

Desondanks is het bestuur toch gedwongen een hoge buffer aan te houden en dat betekent dat onze deelnemers er vanuit kunnen gaan dat de komende jaren de kans op indexatie nihil zal zijn. Uw SPT pensioenuitkering blijft dus in waarde dalen. Een geluk daarbij is dat de inflatie vooralsnog laag is.

Met ons zijn er overigens nog een paar gesloten fondsen die allemaal te maken hebben met een qua leeftijd vergelijkbaar opgebouwd deelnemersbestand. Het zijn er echter zo weinig dat de wetgever er in feite geen rekening mee houdt. Het zal dus een uitdaging voor het bestuur zijn de uitzonderlijke positie van ons slapende fonds voortdurend onder de aandacht te brengen van de toezichthouders, die zich vooral meer en meer bezig houden met verstikkende regelgeving en het naleven ervan. Maar er is nog iets waarom onze indexatie verwachting laag moet zijn. Afgelopen jaar is de beleggingsportefeuille fors veranderd.

Kort samengevat komt het neer op minder aandelen en veel meer vastrentende waarden en dat zijn dan vooral triple A staatsobligaties waarvan de rente zeer laag is en de zekerheid hoog. Indexeren kan alleen als er hoge rendementen worden gerealiseerd en dat haal je nauwelijks met staatsobligaties maar de kans daarop is groter met aandelen beleggingen.

Maar die zijn weer risicovoller. Dat mag weer niet te hoog zijn en daarmee is de spagaat duidelijk waarin het bestuur zit. Van belang is dat de deelnemers dat ook begrijpen en de keuzen die het bestuur kan maken onderschrijft. Door hier goed van op de hoogte te zijn en daar dan duidelijk en permanent over te communiceren kun je als bestuur het noodzakelijke vertrouwen van de deelnemers behouden.

Opdracht

De wettelijke taak van het Verantwoordingsorgaan¹ is om als onafhankelijk orgaan jaarlijks een oordeel uit te spreken over het door het bestuur van een pensioenfonds gevoerde beleid, de gemaakte beleidskeuzes en de naleving van de regels voor goed pensioenfondsbestuur, ook wel governance genoemd. Het Verantwoordingsorgaan ziet hierbij ook scherp toe op een evenwichtige belangenbehartiging tussen de diverse deelnemers en belanghebbenden.

Het Verantwoordingsorgaan heeft om tot een weloverwogen oordeel te komen gesprekken gevoerd met:

- een vertegenwoordiger van de Commissie Risico Management,
- de voorzitter van de Raad van Toezicht en met
- het bestuur van SPT.

Daarenboven verkeert het Verantwoordingsorgaan, vergeleken met andere pensioenfondsen, al enige jaren in de bevoorrechte positie om ook van gedachten te kunnen wisselen met:

- de externe accountant van Ernst & Young,
- de certificerend actuaris van Sprenkels en Verschuren.

Overwegingen

2013 is in veel opzichten een memorabel jaar geweest, niet alleen vanwege de nieuwe wet- en regelgeving, maar het was ook het jaar waarin het in 2008 aan vrijwel alle pensioenfondsen, ook aan SPT, door De Nederlandse Bank opgelegde en gecontroleerde herstelplan afliep.

Bij het herstelplan kregen de pensioenfondsen 5 jaar de tijd om naar een “gezonde” dekkingsgraad toe te werken. Voor SPT betekende dit dat op de laatste dag van 2013, afhankelijk van de dekkingsgraad op dat moment, zou worden vastgesteld of en zo ja met hoeveel procent de uitkeringen en de pensioenopbouw in april 2014 zouden moeten worden gekort.

In 2012 is door het bestuur besloten het beleggingsbeleid zoveel mogelijk risicomijdend maar ook eenvoudiger dus minder kostbaar te maken. In 2013 is dat verder geëffectueerd. Vooral geholpen door een licht stijgende rente en een aantrekkelijke aandelenmarkt, in combinatie met extra aandacht voor kostenbeheersing, nu en naar de toekomst, is het gelukt de dekkingsgraad naar een niveau te tillen waarbij de voorziene korting niet meer nodig was.

Het Verantwoordingsorgaan is met het bestuur bijzonder tevreden dat een zoveelste korting onze deelnemers bespaard is gebleven.

Het Verantwoordingsorgaan houdt de laatste jaren de ontwikkeling van het sterfterisico bij de deelnemers van SPT scherp in de gaten. Goed nieuws wellicht voor de deelnemers maar negatief voor de voorziening voor de pensioenverplichtingen van het fonds, is dat ook in 2013 de deelnemers van SPT een meer dan gemiddelde levenskans laten zien. Mocht deze trend in de fondsspecifieke ervaringssterfte zich de komende jaren voortzetten dan zal SPT hier daadwerkelijk rekening mee moeten houden, wat een neerwaartse druk op de dekkingsgraad zal hebben.

In 2013 heeft een bestuurswisseling plaats gevonden. Hans Braker is opgevolgd door Rik Albrecht. Het Verantwoordingsorgaan heeft grote waardering voor hetgeen de heer Braker voor SPT heeft bereikt. Ook voor de heldere wijze waarop hij de moeilijke pensioengerelateerde problematiek kon uitleggen. Op de ledenvergaderingen werden zijn presentaties dan ook zeer gewaardeerd.

Na zijn benoeming is de heer Albrecht voortvarend te werk gegaan. Uit zijn koker komt het Investment Policy Statement (IPS). In het IPS geeft het bestuur aan wat de uitgangspunten en de doelstellingen van het beleggingsbeleid zijn. Op basis daarvan komen de te maken keuzes in dat beleid tot stand. Zodoende krijgt het bestuur meer invloed op de regie over het beleggingsbeleid en kan daarmee aantonen ook op dit terrein “in control” te zijn.

1) SPT kent sinds 2012 naast het Verantwoordingsorgaan een Pensioenraad. De Pensioenraad is in de SPT statuten vernoemd en het Verantwoordingsorgaan niet meer. Bij het opstellen van die statuten leek het er namelijk op dat in de nieuwe Pensioenwet geen sprake meer zou zijn van een Verantwoordingsorgaan maar van een Pensioenraad die naast alle bestaande taken van het Verantwoordingsorgaan ook een groot aantal nieuwe taken en bevoegdheden zou krijgen. De nieuwe pensioenwet wet eist echter dat een pensioenfonds een Verantwoordingsorgaan heeft. SPT heeft nu nog beide totdat de statuten zijn aangepast. De taken van Pensioenraad en Verantwoordingsorgaan liggen in elkaars verlengde, er is dus geen sprake van een competitieve of strijdige situatie. De personele invulling is identiek, met dien verstande dat Bert Brink voorzitter van het Verantwoordingsorgaan is en Peter Czaikowsky voorzitter van de Pensioenraad. In dit verslag komen beide begrippen dus naast elkaar voor.

Bevindingen

Het Verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de Raad van Toezicht bij SPT, bestaande uit specialisten op pensioengebied, een positieve invloed heeft op het reilen en zeilen van SPT. De driehoek –Raad van Toezicht, Pensioenraad en bestuur– is een waardevolle combinatie gebleken.

Bij het samenstellen van het bestuur was een majeure aandachtspunt het aantrekken van een kandidaat met expertise op het gebied van vermogensbeheer. Ook in 2013 heeft SPT profijt gehad van de “countervailing power” waarover het bestuur door deze expertise beschikt, o.a. op het terrein van de vermogensbeheerders.

Zoals eerder aangegeven heeft het bestuur verdere stappen gezet bij de beheersing van de kosten, zowel op het gebied van het beleggingsbeleid als bij de uitvoering van de pensioenregeling. De kosten per deelnemer moge hierdoor in de definitie die de pensioenfederatie hanteert licht zijn gedaald, volgens SPT maatstaven is er ondanks kostenbeheersing, in 2013 sprake van een geringe stijging, voornamelijk veroorzaakt door de toegenomen regelgeving.

De Pensioenraad is door het bestuur veelvuldig om advies gevraagd waar het ging over aanpassingen t.g.v. wetswijziging, opstellen van beleidsdocumenten en in zijn algemeenheid alle zaken die de governance betreffen. Daarnaast is niet gearzeld om de Pensioenraad ook te betrekken bij zaken waarvoor dit wettelijk en statutair niet verplicht is gesteld. Het Verantwoordingsorgaan waardeert de vertrouwensrelatie die met het bestuur is ontstaan zeer en ziet hiervan een positief effect voor SPT.

Minder gelukkig is het Verantwoordingsorgaan met de waarde die het bestuur hecht aan de uitkomsten van de in 2012 gehouden raadpleging onder de deelnemers. Naar de mening van het Verantwoordingsorgaan wordt de waarde van deze enquête overschat omdat de uitkomst ervan niet representatief genoeg is voor het hele deelnemers bestand. Daarnaast was de vraagstelling hier en daar suggestief.

SPT heeft vanaf 2013 intensiever gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het verzenden van digitale nieuwsbrieven. Door ook de website hierop te laten aansluiten is de communicatie met de deelnemers aanzienlijk verbeterd. Het Verantwoordingsorgaan zou alle deelnemers willen oproepen om zich te abonneren (gratis) op de nieuwsbrieven. Hierin kan men, naarmate men meer geïnteresseerd is, doorklikken naar achtergronden en uitgebreide informatie over de diverse onderwerpen.

Aanbevelingen

- Het is wettelijk verplicht de categorieën waarin SPT verantwoord belegd afzonderlijk in het jaarverslag op te nemen. Het Verantwoordingsorgaan adviseert hieraan invulling te geven en over te schakelen op een meer gedetailleerde rapportage.
- Het Verantwoordingsorgaan doet de aanbeveling, nu er zich een nieuw financieel toetsingskader (FTK) heeft aangediend (vermoedelijke ingangsdatum 2015), een gerenommeerd onderzoeksbureau een representatief onderzoek onder de deelnemers te laten uitvoeren om naast de vorming van een algemeen beeld, de risicobereidheid van de deelnemers te peilen.
- Het Verantwoordingsorgaan beveelt aan om bij juridische geschillen de mogelijkheid van Class Action in overweging te nemen, waarbij door samen met andere partijen te procederen de kosten aanzienlijk worden gereduceerd en wel dusdanig dat eerder aan het nemen van juridische stappen kan worden gedacht.
- Het Verantwoordingsorgaan geeft het bestuur als aanbeveling de fondsspecifieke ervaringssterfte nauwlettend te monitoren.
- Vorig jaar al heeft het Verantwoordingsorgaan SPT de aanbeveling gedaan te (laten) onderzoeken welke mogelijkheden er zijn bij een vrijwillige liquidatie van het fonds. Is overname door een verzekeraar aantrekkelijk of zijn er andere opties waarbij voorop moet staan dat een en ander in het voordeel van de deelnemers moet kunnen plaatsvinden. Het Verantwoordingsorgaan benadrukt nog eens dat de niet te beteugelen kostenstijging door van overheidswege ongebreidelde regelgeving, een dergelijk onderzoek in toenemende mate noodzakelijk maakt.
- Het Verantwoordingsorgaan dringt er bij het bestuur op aan de toezichthouders bij voortdurend te wijzen op de unieke positie waarin ons fonds zich bevindt: bijna 20 jaar geen premie inkomsten meer, met jongeren die ouder zijn dan 45 jaar en waarvan een groot deel een gering SPT pensioen heeft opgebouwd. Zo'n positie werpt bijvoorbeeld een heel ander licht op het verplicht aanhouden van hoge buffers met als gevolg, zoals bij de inleiding van dit verslag al aan de orde is geweest, een veel kleinere kans op toekomstige indexatie.
- Het Verantwoordingsorgaan beveelt het bestuur aan contact te zoeken met andere slapende fondsen om te streven naar een “samen sterk positie,” met name naar de overheid toe.
- Het Verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de externe accountant de waardering van de derivaten pas in een zeer laat stadium heeft afgerond. Omdat de beheerder van de derivaten minimaal eenmaal per kwartaal aan het bestuur verslag uitbrengt, had naar de mening van het Verantwoordingsorgaan de waarde van de derivaten ultimo 2013 door de accountant veel eerder kunnen worden bepaald, wat de procedure rond de opstelling van de jaarrekening ten goede komt. Het Verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur met de accountant de afspraken over de toelevering van deze informatie te evalueren.

- Risico Management bij een pensioenfonds houdt in het monitoren van zowel de financiële als de niet-financiële risico's. Bij SPT houdt de CRM (commissie risico management) zich uitsluitend bezig met de financiële risico's. Het Verantwoordingsorgaan geeft als aanbeveling ook het monitoren van de niet-financiële risico's structureel vorm te geven.
- Het Verantwoordingsorgaan zou graag zien dat de begrippenlijst, onderdeel van het jaarverslag, wordt geoptimaliseerd. Zo ontbreekt er een verklaring voor het begrip IPS (Investment Policy Statement) en blijft het onduidelijk wie wordt bedoeld met de benaming van de verschillende categorieën deelnemers die in het jaarverslag worden genoemd.

Bronnen

Het Verantwoordingsorgaan heeft haar mening gebaseerd op de inhoud van de volgende rapporten en notities:

- Pensioenwet versie 2013
- ALM studie 2013
- Deskundigheidsplan SPT
- Communicatieplan SPT
- Financieel crisisplan SPT (opgenomen in de actuariële bedrijfstechnische nota)
- Notitie Integriteitsbeleid SPT
- Resultaten achterbanraadpleging
- Verslagen van de bestuursvergaderingen 2013
- QuickScan maandoverzichten 2013
- Riskmap kwartaal overzichten 2013
- Investment Policy Statement van SPT
- Jaarrekening 2013 (concept)
- Actuarieel rapport 2013 AZL (concept)
- Accountantsverslag 2013 Ernst & Young (concept)
- Certificerend actuariel rapport 2013 Sprenkels en Verschuren (concept)
- Verslag over 2013 van de Raad van Toezicht
- Vergaderverslagen 2013 van de Raad van Toezicht

Conclusie

Mede door de gesprekken met de bij dit uitgebreide verantwoordingsproces betrokken deskundigen, komt het Verantwoordingsorgaan tot de slotsom dat SPT zich heeft ontwikkeld tot een solide en conform de governance goed aangestuurd pensioenfonds, met een bestuur dat heeft laten zien te allen tijde "in control" te zijn.

De opmerkingen en aanbevelingen van het Verantwoordingsorgaan moeten in het licht hiervan dan ook gezien worden als de "puntjes op de i", echter de aanbeveling met betrekking tot een representatief onderzoek onder de deelnemers heeft bij het Verantwoordingsorgaan een hoge prioriteit. Over wat de mogelijkheden van SPT zijn voor de toekomst, verwacht het Verantwoordingsorgaan van het bestuur in 2014 een gedegen en onderbouwd onderzoeksresultaat dat verder gaat dan alleen het opstellen van een visie.

Hengelo, 20 mei 2014

Verantwoordingsorgaan SPT,

E.R. Brink, voorzitter

J. de Jonge, secretaris

P.F.A.C. Czaikowsky

M. Snijder

Reactie van het Bestuur

Het bestuur heeft met instemming kennis genomen van de bevindingen en de conclusie van het verantwoordingsorgaan. De samenwerking met het VO is ook door het bestuur ervaren als open, zinvol en inspirerend.

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor het in het bestuur gestelde vertrouwen. Het bestuur zal natuurlijk zijn uiterste best doen om ook in 2014 aan de verwachtingen van het verantwoordingsorgaan te voldoen.

Utrecht, 23 mei 2014

Het bestuur

C.L.J.M. Hoovers (voorzitter)

B. Akkerman (secretaris)

W.S. Zeverijn (vice-voorzitter)

F.F. Albrecht

Raad van Toezicht

Verslag Raad van Toezicht over het jaar 2013

Wettelijke taken en bevoegdheden

De Raad van Toezicht heeft een aantal taken en bevoegdheden. De wettelijke taken zijn het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen het fonds, het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de korte en langere termijn. De Raad van Toezicht heeft hiermee als taak de monitoring en beoordeling van het juiste beleidsproces van het bestuur, de algemene gang van zaken, de beheersing van de risico's en, vanwege de wettelijke taak voor een pensioenfondsbestuur, een beoordeling van de wijze waarop het bestuur de evenwichtige belangenafweging procesmatig heeft ingericht. Naast het wettelijk kader heeft de Raad van Toezicht conform het voor de Raad van Toezicht opgestelde reglement goedkeuringsrechten t.a.v. besluiten van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening en besluiten tot vaststelling van de lange termijn ambities van het fonds. Tevens heeft de Raad van Toezicht goedkeuringsrechten bij wijziging van het pensioenreglement en adviesrecht met betrekking tot de profielschets van een bestuurder.

Verslag van werkzaamheden

In 2013 heeft de Raad van Toezicht de gang van zaken binnen het fonds vier maal onderling en twee maal met het voltallige bestuur besproken. Daarnaast heeft de Raad overlegd met de Pensioenraad en het VO, hebben leden van de Raad van Toezicht deelgenomen aan enkele vergaderingen over de ALM-studie, is met één van de bestuursleden bijgepraat over de ALM-studie en het beleggingsbeleid, is door één van de leden toelichting gegeven over de verrichte werkzaamheden aan het Verantwoordingsorgaan, is door één van de leden een bestuursvergadering bijgewoond en waren vertegenwoordigers van de Raad van Toezicht aanwezig bij de Deelnemersvergadering. Tenslotte heeft de Raad van Toezicht voor alle bij het fonds betrokken organen (bestuur, Pensioenraad, Beroepspensioenvereniging) een bijeenkomst belegd om te praten over de ontwikkelingen die de komende jaren op het pensioenfonds af komen.

Verslag van de waarnemingen en aanbevelingen

Voor dit verslag wordt een indeling gehanteerd conform de VITP-Toezichtcode.¹

Op onderdelen zijn waarnemingen over het boekjaar 2013 heen getild aangezien dit een completer beeld van processen weer geeft.

1) Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector; de code is te vinden op www.vitp.nl.

Het functioneren van de governance en het bestuur

Norm:

Het intern toezicht vormt zich een oordeel over het functioneren van het bestuur. Het intern toezicht kijkt daarbij onder meer naar;

- of het bestuur opgewassen is tegen de inhoudelijke en organisatorische complexiteit van het fonds;
- over de countervailing power van het bestuur jegens meer gespecialiseerde gesprekspartners (zoals vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganisatie, het bestuursbureau, consultants of vermogensbeheerders);
- of de stuurvariabelen die het bestuur hanteert, passen bij de strategie en het beleid van het fonds;
- of de rapportages goed aansluiten op die stuurvariabelen.

De governance

De samenwerking tussen bestuur, Pensioenraad/Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht is goed. De partijen zijn zich bewust van de eigen rol, zijn kritisch over het functioneren van zichzelf en van de andere partijen en stellen het belang van de deelnemers centraal. Ook de verhouding met de Pensioenraad is goed. Van belang is om ook met de komende wijzigingen in de verhoudingen (op grond van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen) de verschillende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden scherp in beeld te houden.

Het bestuur

De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat het bestuur weer veel werk heeft verzet. De heer Braker heeft zijn werkzaamheden op een goede manier afgerond, onder andere met een presentatie voor de deelnemersvergadering waarin werd uitgelegd hoe de belangen van verschillende groepen deelnemers in de besluitvorming zijn betrokken. De heer Albrecht heeft een vliegende start gemaakt met het opstellen van een Investment Policy Statement. Een blijvend punt van aandacht is de continuïteit van het bestuur. Door de steeds zwaardere eisen die aan bestuurders gesteld worden, wordt het ook steeds moeilijker om tandartsen of tandarts-specialisten te vinden die een bestuurdersrol kunnen vervullen. De externe leden van de Commissie Risicomanagement hebben, in overleg met het bestuur, besloten niet langer deel uit te maken van de commissie, met als overweging dat hun inbreng in het nieuw ingevoerde beleggingsbeleid te gering zal zijn. De Raad van Toezicht zal nauwlettend volgen of het bestuur blijft voorzien in voldoende kritisch tegengeluid op beleggingsgebied en of de taak van de Commissie (op dit moment een combinatie van risicomanagement en beleggingsbeleid) past bij het veranderde beleid.

Het beleid van het bestuur

Norm:

Het intern toezicht vormt zich een oordeel over het beleid van het bestuur.

Het intern toezicht kijkt daarbij naar de overwegingen die aan het beleid ten grondslag liggen:

- zijn de procedures, die de wet hieromtrent aangeeft, gevolgd;
- heeft het bestuur zich voldoende ingespannen om van de vertegenwoordigers van sociale partners duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het fonds;
- heeft de missie van het fonds deze doelstellingen en uitgangspunten voldoende weer;
- is de strategie consistent met de missie van het fonds;
- is het beleid consistent met de strategie, de financiële positie en de risicobereidheid van het fonds;
- en is de communicatie hierover een juiste reflectie hiervan?

De belangrijkste beleidsverandering van 2013 was de herijking van het beleggingsbeleid aan de specifieke omstandigheden van het pensioenfonds, te weten het ontbreken van actieve deelnemers en het daardoor ook ontbreken van de premie als sturingsmiddel. In dit kader was door het bestuur reeds in 2012 een proces van 'derisking' in gang gezet dat in 2013 vervolgd en begin 2014 is afgerond.

De Raad van Toezicht heeft dit proces op de voet gevolgd en is in het bijzonder betrokken geweest bij het begin van het onderzoek en de opdrachtformulering aan de diverse extern adviseurs. De Raad heeft geconstateerd dat het bestuur een duidelijke doelstelling voor ogen had en deze goed heeft overgebracht aan de specialisten. Wel hebben alle betrokkenen ervaren hoe groot de gevoeligheid van financiële toekomstanalyses is voor de input van verwachtingswaarden. Dit heeft zich met name geopenbaard met betrekking tot de modellering van de swaptions als rentederivaten. Mede op advies van de Raad van Toezicht is hier in de studies goed aandacht aan besteed.

Bij de herijking van de financiële opzet van het fonds heeft het bestuur goed rekening gehouden met de uitkomsten zoals die volgden uit een raadpleging onder de deelnemers. Het bestuur had overigens het voornemen om bij de herijking van de risicohouding ook expliciet rekening te houden met nieuwe wet- en regelgeving (FTK) maar dit kon nog niet worden geëffectueerd omdat de inhoud van het FTK nog niet bekend was. Het bestuur heeft hier op onderdelen op voorgesorteerd. Het bestuur heeft echter wel rekening kunnen houden met de uitkomsten van de deelnemersraadpleging waaruit het bestuur concludeert dat in het beleid een lage risicotolerantie uitgangspunt moet blijven. Dit sluit overigens goed aan bij het proces van de-risking zoals dat reeds eerder in gang was gezet.

De Raad van Toezicht heeft waargenomen dat het bestuur bij de analyses en besluitvorming uitgegaan is van prudente uitgangspunten en van een voorzichtig beleid. De weging van de zakelijke waarden in de beleggingsportefeuille is teruggebracht en de complexiteit is waar mogelijk gereduceerd met name door het gebruik van swaptions en put-opties uit te sluiten.

Ook het indexatiebeleid is opnieuw geformuleerd, passend bij het nieuwe beleggingsbeleid en met goede aandacht voor de relatief beperkte horizon van het fonds. Dit betekent dat in het indexatiebeleid gestreefd wordt naar een evenwichtige verdeling over generaties. Verder is het indexatiebeleid duidelijker en directer gerelateerd aan het overrendement op de beleggingen ten opzichte van het benodigde rendement voor de nominale verplichtingen. Omdat hier sprake is van verwachte rendementen op lange termijn, is het van belang om in de communicatie zeer voorzichtig om te gaan met deze koppeling. Het risico dat een "verwachte, gemiddelde indexatie op lange termijn" wordt geïnterpreteerd als "verwachte indexatie" is immers groot.

De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat het bestuur zich goed heeft laten ondersteunen door externe adviseurs en dat hierbij bewust is gestreefd naar het kritisch beoordelen van adviezen en de nodige aandacht voor gewenst tegenwicht in de besluitvorming. Het bestuur is zich bewust van de veronderstellingen die gehanteerd zijn bij het doorrekenen van het beleid (bijvoorbeeld inzake de samenhang tussen de kapitaalmarktrente en de inflatie) en van de gevolgen die het heeft als deze veronderstellingen niet uitkomen. Het is van belang om bij het beoordelen van de resultaten van het beleid deze veronderstellingen te monitoren.

De Raad van Toezicht heeft alle relevante studies en analyses ontvangen en kunnen beoordelen. Ook is de Raad in de gelegenheid gesteld om op cruciale momenten in de besluitvorming het proces en verdere uitgangspunten te toetsen en te beoordelen, met name op het moment dat het bestuur het beleid ging vastleggen in de nieuwe Investment Policy Statement (Verklaring inzake de beleggingsbeginselen).

Samenvattend is de Raad van Toezicht van mening dat het bestuur op gedegen wijze een nieuw financieel beleid heeft geformuleerd en uitgewerkt en dat het onderliggende proces zorgvuldig is verlopen. Wel dient een aantal onderwerpen nog bijzondere aandacht van het bestuur te hebben, zoals hierboven uiteengezet.

De algemene gang van zaken in het fonds

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt of de algemene gang van zaken in het fonds voldoet aan de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering en voldoet in ieder geval aan:

- een duidelijke en adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- een adequate vastlegging van rechten en verplichtingen;
- eenduidige rapportagelijnen;
- een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie;
- maatregelen om zeker te stellen dat het fonds te allen tijde in overeenstemming handelt met geldende externe en interne regelgeving (compliance).

Adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

In het proces rondom de ALM-studie en het vaststellen van een nieuw beleggingsbeleid, heeft het bestuur geconstateerd dat de risico's die zaten besloten in het derivatenbeleid niet meer in overeenstemming waren met het gewenste risicoprofiel van het fonds. De Raad van Toezicht begrijpt deze constatering en acht de wijzigingen in het beleggingsbeleid een logische uitvoering hiervan.

Communicatie

Norm:

Het intern toezicht ziet toe op een transparante en begrijpelijke communicatie met alle stakeholders.

De nieuwe strategie die het bestuur heeft bepaald en de bijbehorende verandering van koers zal zorgvuldig moeten worden gecommuniceerd naar alle stakeholders. De Raad van Toezicht vraagt hier bijzondere aandacht voor.

Opvolging eerdere bevindingen en aanbevelingen

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt de opvolging die het bestuur aan eerdere bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht geeft. Toelichting: Het bestuur dient een standpunt in te nemen over de bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht. Het intern toezicht ziet er op toe dat het bestuur dat doet en volgt de follow-up. Het is overigens het recht van het bestuur om te besluiten aan bepaalde bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht geen opvolging te geven.

De opvolging van de aanbevelingen van de Raad van Toezicht is adequaat geweest. De Raad constateert dat het bestuur aandacht heeft voor de bestuurlijke continuïteit, de evenwichtige belangenafweging en de communicatie. Er zijn geen bijzondere discussies met de vermogensbeheerders meer.

Goedkeuring jaarverslag

Norm:

Interpretatie van dit goedkeuringsrecht is dat het jaarverslag ten minste voldoet aan de volgende criteria:

- het jaarverslag is transparant en er wordt voldoende openheid betracht;
- het jaarverslag is consistent met het feitelijk beleid;
- het jaarverslag vermeldt de bestuurlijke missie, visie en strategie;
- het jaarverslag bevat een toekomstparagraaf en actualiteiten;
- het jaarverslag geeft een uiteenzetting over beheerste en integere bedrijfsvoering en evenwichtige belangenafweging;
- de passages over risicomanagement in het bestuursverslag en in de jaarrekening zijn consistent met het feitelijke beleid;
- het jaarverslag geeft inzicht in de risico's van belanghebbenden op korte en lange termijn gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau;
- het jaarverslag bevat een verantwoording over de kosten en een jaarlijkse evaluatie van de kosten;
- het jaarverslag bevat een verantwoording over de naleving van de gedragscode en over de bevindingen van de compliance officer;
- het jaarverslag bevat een inhoudelijke reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan en op het verslag van de raad van toezicht.

Voorts toetst de raad van toezicht op consistentie met de waarnemingen die de raad van toezicht heeft gedaan.

In het kader van de taakopdracht heeft de Raad van Toezicht het jaarverslag (bestuursverslag en jaarrekening) beoordeeld. De Raad heeft geen aanleiding de goedkeuring hieraan te onthouden.

Conclusie

Het bestuur heeft een jaar met de nodige veranderingen achter de rug. Er heeft een bestuurswijziging plaatsgevonden en de ALM-studie heeft geleid tot een verandering van inzichten en zal leiden tot een gewijzigd beleggingsbeleid. Het proces hieromtrent is in volle gang. De Raad van Toezicht heeft dit proces op de voet gevolgd, is in zijn rol als toezichthouder kritisch geweest en heeft daar waar nodig en gewenst zijn inbreng gehad.

Voor de Raad van Toezicht was dit eerste volle jaar een leerjaar; een aantal zaken was voor verbetering vatbaar. Zo is de communicatie met de Pensioenraad en het Verantwoordingsorgaan geïntensiveerd. Het jaar 2014 belooft wederom een enerverend jaar te worden waarin naast het nieuwe beleggingsbeleid veranderingen n.a.v. het nieuwe FTK staan te wachten.

Concluderend is de Raad van Toezicht tevreden over het functioneren van het bestuur; processen en procedures worden zorgvuldig uitgevoerd, besluitvorming is zorgvuldig, evenwichtige belangenafweging wordt goed toegepast en er is voldoende deskundigheid (geschiktheid in de nieuwe terminologie) in het bestuur. Er is open, constructief en intensief met het bestuur gesproken en de lijnen naar elkaar zijn kort.

Zorg voor dit fonds is bestuurlijke continuïteit (maar dat zal gezien het deelnemersbestand altijd blijven) en de financiële situatie (de dekkingsgraad).

De Raad van Toezicht wil het bestuur, de Pensioenraad, het Verantwoordingsorgaan en de Beroepspensioenvereniging bedanken voor de open en constructieve samenwerking.

De Raad van Toezicht, april 2014

Gerard van de Kuilen (voorzitter)

Joanne de Graaff (vice-voorzitter)

Dick Wenting

Reactie van het Bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht

Het bestuur heeft met interesse het verslag van de Raad van Toezicht gelezen.

Een aantal aanbevelingen van de RVT gedurende 2013 hebben er toe bijgedragen goede bestuursbeslissingen te kunnen nemen.

Het verslag geeft uitvoerig en duidelijk aan wat de RVT voor het bestuur heeft betekend in 2013.

De vakkundige bijdrage en met name de controle en positief kritische blik op de juiste bestuursprocessen zijn tot steun geweest voor het bestuur, dat klein van omvang is en dus alle steun maar vooral ook een professioneel wakend oog nodig heeft.

Een voortdurende open en transparante communicatie van het bestuur met de RVT levert veel goeds op voor het fonds, het is de taak van het bestuur deze processen te bewaken en te intensiveren.

Utrecht, 23 mei 2014

Het bestuur

C.L.J.M. Hoovers (voorzitter)

B. Akkerman (secretaris)

W.S. Zeverijn (vice-voorzitter)

F.F. Albrecht

